

31 Ιανουαρίου, 1990

[ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΜΑΪΡΟΖΑ ΕΣΤΕΪΤΣ ΛΤΔ,

Αιτήτρια,

v.

ΔΗΜΟΥ ΛΕΜΕΣΟΥ,

Καθ' ου η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 896/88).

-
- Οδοί και Οικοδομές — Άδεια Οικοδομής — Παράλειψη έκδοσης άδειας οικοδομής — Αίτηση ακυρώσεως — Κατά παράλειψης της διοίκησης να εκδόσει άδεια οικοδομής — Μόνο παραλείψεις οφειλόμενης ενέργειας δυνατόν να αποτελούν αντικείμενο αίτησης ακυρώσεως δυνάμει του Άρθρου 146.1 του Συντάγματος — Καμία υποχρέωση του διοικητικού οργάνου στην παρούσα υπόθεση για έκδοση τέτοιας άδειας. 5
- Συνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα — Άρθρο 29 του Συντάγματος — Παράλειψη της Διοίκησης να απαντήσει σε αίτημα του διοικουμένου — Σε τέτοια παράλειψη συνίσταται η παράλειψη του καθ' ου η αίτηση Δήμου να απαντήσει σε αίτηση για έκδοση άδειας οικοδομής — Η παράλειψη απάντησης συνεχίστηκε για δύο έτη χωρίς καμία αιτιολογία για την καθυστέρηση — Εκδίδεται δήλωση του Δικαστηρίου δυνάμει του Άρθρου 29 του Συντάγματος. 15
- Οι περί Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου Κανονισμοί του 1962 — Κανονισμός 17 — Δυνατότητα του Δικαστηρίου να εκδίδει απόφαση δυνάμει διατάξεως, έστω κι αν τέτοιο αίτημα δεν είχε τεθεί από τον αιτητή. 20
- Στην παρούσα αίτηση ακυρώσεως η αιτήτρια ζήτησε ακυρωτική απόφαση τόσο κατά της απόφασης απόρριψης της αίτησής της για έκδοση άδειας οικοδομής από τον καθ' ου η αίτηση Δήμο, όσο και κατά της παράλειψης έκδοσης τέτοιας άδειας. Το πρώτο αίτημα φαίνεται πως εγκαταλείφθηκε στο στάδιο των διευκρινήσεων λόγω του ότι 25

5   όπως ήταν διατυπωμένη η επίδικη επιστολή, δεν μπορούσε να απο-
τελέσει εκτελεστή διοικητική απόφαση. Αναφορικά με το δεύτερο αί-
τημα φαίνεται να υπήρξε και πρόσθετη εισήγηση πως η παράλειψη
έκδοσης της άδειας οικοδομής συνιστούσε και παράλειψη εξέτασης
του αιτήματος κατά παράβαση του αιτήματος κατά παράβαση του
Άρθρου 29 του Συντάγματος.

10   Το Ανώτατο Δικαστήριο, δηλώνοντας με την απόφασή του πως
η παράλειψη απάντησης δεν έπρεπε να είχε γίνει, αποφάσισε ότι:

15   1. Η “παράλειψη” υπό την έννοια του Άρθρου 146.1 του Συντάγμα-
τος είναι προσβλητή όταν διά σαφούς διατάξεως η Διοίκηση υπο-
χρεούται σε συγκεκριμένη ενέργεια για την ρύθμιση ορισμένης
σχέσης. Αν η ενέργεια δεν επιβάλλεται ρητά από το νόμο, έτσι που
να μην είναι υποχρεωτική για τη Διοίκηση, η παράλειψή της να
ενεργήσει δε θεωρείται παράλειψη οφειλομένης ενέργειας και συ-
νεπώς δεν προσβάλλεται βάσιμα με αίτηση ακυρώσεως.

20   Η παράλειψη οφειλομένης ενέργειας από μέρους των διοικητι-
κών οργάνων διαφέρει από τη σιωπή τους πάνω σε αίτηση του
διοικουμένου, γιατί σε τέτοια περίπτωση ο διοικούμενος δεν
έχει στα χέρια του πράξη, η οποία τον βλάπτει και η οποία μπο-
ρεί να προσβληθεί απ’ αυτόν με αίτηση ακυρώσεως.

25   Με την καταχώρηση της αίτησης, η έκδοση της άδειας οικοδομής
δεν είναι ένα φυσικό επακόλουθο που ο νόμος επιβάλλει. Η κά-
θε περίπτωση θα πρέπει να εξετάζεται προσεκτικά, έτσι που να
διαπιστωθεί αν συνάδει με τις πρόνοιες του νόμου και των κα-
νονισμών. Ακόμα θα πρέπει να εξετασθεί ως προς τους όρους
30   που ενδεχομένως θα πρέπει να επιβληθούν. Επομένως η Αρμό-
δια Αρχή δεν υποχρεούται αυτόματα να εκδόσει την άδεια με
την καταχώρηση της αίτησης για την έκδοσή της.

35   Επιπλέον στην παρούσα περίπτωση διαπιστώθηκε πως δεν υπήρχε
λεπτομερής πρόνοια για την ύπαρξη μέσα στο χώρο όπου θα ανε-
γείρετο η οικοδομή, επαρκούς χώρου σταθμεύσεως οχημάτων, σύμ-
φωνα με τις πρόνοιες των περί Οδών και Οικοδομών Κανονισμών,
Άρθρο 61(1) και σύμφωνα με τον κανονισμό τούτο σε τέτοια περι-
πτωση η ανέγερση της προτεινόμενης οικοδομής δεν μπορούσε να
40   γίνει. Παρά ταύτα ο καθ’ ου η αίτηση, που δύναται να προβεί σε
χαλάρωση ή μείωση των επιβαλλομένων από τον πιο πάνω κανο-
νισμό απαιτούμενων χώρων σταθμεύσεως, εάν κατά την κρίση του
για τέτοια χαλάρωση ή μείωση είναι από πολεοδομικής απόψεως
σκόπιμη ή και η αυστηρή εφαρμογή του Κανονισμού 61(1) θα είναι

υπερμέτρως επιζήμια για τον ιδιοκτήτη της οικοδομής, δεν εξέτασε ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Συγκεκριμένα, η υπό κρίση υπόθεση αφέρθηκε από το Δήμο σε εκκρεμότητα και ουδέποτε έφθασε στο Δημοτικό Συμβούλιο για λήψη οποιασδήποτε απόφασης.

5

Για όλους τους πιο πάνω λόγους, δεν μπορεί να ευσταθήσει η εισήγηση του δικηγόρου της αιτήτριας πως ο καθ' ου η αίτηση "παράλειψε" να εκδώσει την αιτούμενη άδεια κατά παράβαση του Άρθρου 146.1 του Συντάγματος και συνεπώς δεν μπορεί να δοθεί ούτε η πρώτη αιτούμενη θεραπεία.

10

2. Δεν μπορεί όμως να παραγνωριστεί η σοβαρή και σχεδόν για δύο χρόνια παράλειψη του Δήμου ν' αποφασίσει αν θα εγκρίνει ή όχι την αίτηση της αιτήτριας και τη ζημιά που πιθανό να προκάλεσε σ' αυτή. Σχετικό με την παράλειψη αυτή είναι το Άρθρο 29 του Συντάγματος.

15

Στην υπό κρίση υπόθεση καμιά δικαιολογία περί εκκρεμότητας που να μετατοπίζει το χρόνο μέσα στον οποίο ο Δήμος έπρεπε να αποφασίσει, δεν μπορεί να ευσταθήσει. Ούτε η μακρά καθυστέρηση δικαιολογείται, γιατί ο Δήμος ο ίδιος άφησε την υπόθεση σε εκκρεμότητα, αποφεύγοντας ν' αποφασίσει, παρά τις διαμαρτυρίες της αιτήτριας, προφανώς για να κερδίσει χρόνο μέχρι να κηρυχθούν διατηρητέα τα υπό κατεδάφιση κτίρια της αιτήτριας.

20

25

Ο Δήμος με την αδικαιολόγητη παράλειψη και καθυστέρησή του, ενήργησε καθ' υπέρβαση εξουσίας και υπό τας περιστάσεις, η δικαιοσύνη το απαιτεί να εκδοθεί Δήλωση του Δικαστηρίου κάτω από το Άρθρο 29 του Συντάγματος. Αυτή την πορεία επιτρέπουν ν' ακολουθηθεί οι πρόνοιες του Κανονισμού 17, των περί Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου Κανονισμών του 1962, που έχουν ως ακολούθως:

30

"17. If the justice of the case so requires the Court may give any Judgment or Decision, under any Article granting it competence, whether or not such Judgment or Decision has been sought in the proceedings before it."

35

Εκδίδεται Δήλωση του Δικαστηρίου πως η πιο πάνω αναφερόμενη παράλειψη του καθ' ου η αίτηση ν' αποφασίσει επί της αίτησης της αιτήτριας δεν έπρεπε να είχε γίνει.

40

Η προσφυγή επιτυγχάνει χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

5 *Mavrommatis and Others v. Land Consolidation Authority and Another* (1984) 3(B) C.L.R. 1006,

Lordou and Others v. Republic (1968) 3 C.L.R. 427,

Kyriacou v. C.B.C. (1965) 3 C.L.R. 482.

10 *Papadopoulos v. Republic* (1986) 3 C.L.R. 1073,

Christoforou and Others v. Municipal Committee of Ayios Dometios and Another (1987) 3 (C) C.L.R. 1464.

15 **Προσφυγή.**

Προσφυγή εναντίον της παράλειψης του Δήμου Λεμεσού να εκδώσει άδεια οικοδομής στην αιτήτρια εταιρεία για την ανέγερση πολυόροφης οικοδομής σε πυκνοκατοικημένη περιοχή της Λεμεσού.

20

Α.Σ. Αγγελίδης, για την Αιτήτρια.

Γ. Ποταμίτης, για τον Καθ' ου η αίτηση.

Cur. adv. vult.

25

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ.: Η αιτήτρια εταιρεία με την παρούσα προσφυγή της ζητά δήλωση του Δικαστηρίου με την οποία να κηρύσσεται άκυρη και χωρίς νομικό αποτέλεσμα η παράλειψη του καθ' ου η αίτηση να εκδόσει την άδεια οικοδομής όπως η αίτηση της ημερ. 30 13.12.86 και πως ό,τι παραλείφθηκε θα πρέπει να διενεργηθεί.

30

Επίσης η αιτήτρια εταιρεία ζητά δήλωση του Δικαστηρίου με την οποία να κηρύσσεται παράνομη, άκυρη και χωρίς νομικό αποτέλεσμα η απόφαση του καθ' ου η αίτηση και/ή του γραμματέα αυτού, που στάληκε με επιστολή ημερ. 24.10.88, με την οποία 35 ζητήθηκε από τους αιτητές "να μην επιμείνουν" στην αρχική απόφαση ή αίτησή τους.

35

Η αιτήτρια εταιρεία είναι ιδιοκτήτρια ακίνητης περιουσίας 40 σε πυκνοκατοικημένη περιοχή της Λεμεσού και στις 13.12.86 υπέβαλε αίτηση για έκδοση άδειας οικοδομής για την ανέγερση σ' αυτή πολυόροφης οικοδομής που προϋπόθετε την κατεδάφιση υφισταμένων κτιρίων.

40

Μετά την καταχώρηση της αίτησης, ο φάκελος της υπόθεσης στάλθηκε στην Πυροσβεστική Υπηρεσία και στις 3.3.87 υποβλήθηκαν τροποποιημένα σχέδια προς ικανοποίηση της Υπηρεσίας, για να καλυφθεί η περίοδος μέχρι 9.4.87. Ακολούθησε μελέτη και στις 28.4.87 ο μελετητής εισηγήθηκε την έκδοση της άδειας οικοδομής. Παράλληλα, όπως φαίνεται από το φάκελο της υπόθεσης, διαπίστωσε πως έπρεπε να γίνει πρόνοια στα σχέδια για χώρο στάθμευσης για 28 οχήματα, ενώ ο χώρος που προνοήθηκε ήταν για μόνο ένα όχημα. Γι' αυτό κατέγραψε στην έκθεσή του το ποσό που θα έπρεπε να καταβάλει η αιτήτρια για την εξαγορά του χώρου στάθμευσης. Εκτός από μια καταχώρηση στο φάκελο της υπόθεσης που έφερε ημερομηνία 4.8.87, πως η αντισεισμική μελέτη ήταν ικανοποιητική, καμιά άλλη ενέργεια προς την κατεύθυνση της έκδοσης ή μη της άδειας οικοδομής δεν έγινε και το θέμα παράμεινε στάσιμο.

Στις 12.7.88 η Επιτροπή Διατήρησης του Δήμου διατύπωσε την άποψη πως τα κτίρια που θα καταδαφίζονταν σαν αποτέλεσμα της αίτησης της αιτήτριας, θα έπρεπε να προστατευθούν. Στις 13.10.88 η αιτήτρια, δια του αρχιτέκτονα της, διαμαρτυρήθηκε για τη μεγάλη καθυστέρηση που είχε προκύψει και πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, το Δήμο πως αγόρασε τα τεμάχια επί των οποίων προτείνεται να αναγερθεί η οικοδομή, με σκοπό την ανέγερση πολυόροφου καταστήματος, όπως επέτρεπαν οι οικοδομικοί κανονισμοί κατά την ημερομηνία που υποβλήθηκε η αίτηση και ότι τυχόν περιορισμοί όσον αφορά το μέγεθος και το είδος της επιτρεπόμενης οικοδομής θα είχαν σαν αποτέλεσμα την ανάλογη χρηματική αποζημίωση της αιτήτριας από το Δήμο. Μετά την αποστολή της επιστολής αυτής και εντός του Οκτωβρίου του 1988, η Επιτροπή Διατήρησης του Δήμου πληροφορείται πως έχουν προταθεί για κήρυξη σε διατηρητέα τα υπό καταδάφιση κτίρια της αιτήτριας, συζήτησε την επιστολή του αρχιτέκτονα της, εξέφρασε απόψεις όσον αφορά το ενδεχόμενο πληρωμής αποζημιώσεων και αποφάσισε να εισηγηθεί προς το Δημοτικό Συμβούλιο να απορρίψει την αίτηση της αιτήτριας "λόγω πάγκιγκ". Ακολούθως, στις 24.10.88 ο Δημοτικός Γραμματέας απηύθυνε προς τον αρχιτέκτονα της αιτήτριας την ακόλουθη επιστολή:

"Αίτηση για άδεια πολυόροφης οικοδομής MAIROZA SHOPPING CENTER της MAIROZA ESTATES LTD στην οδό Σαριπόλου

Αναφέρομαι στην επιστολή σας, ημερ. 10 Οκτωβρίου 1988 σχετικά με το πιο πάνω θέμα και σας πληροφορώ ότι το Δημοτικό Συμβούλιο με απόφασή του έχει ήδη υποβάλει στις

αρμοδίες αρχές εισήγηση για κήρυξη των υφιστάμενων οικοδομών των αιτητών ως διατηρητέων.

5 Κατόπιν τούτου και επειδή πραγματικά ο χαρακτήρας των οικοδομών αυτών είναι τέτοιος ώστε η κήρυξη τους ως διατηρητέων να θεωρείται απαραίτητη για τη διατήρηση του αρχιτεκτονικού χαρακτήρα της πόλης, ο Δήμος θα ήθελε να πιστεψει ότι και οι αιτητές, αντικρούζοντας με δημόσιο πνεύμα το όλο θέμα, δεν θα επιμείνουν στην αρχική απόφαση τους για κατεδάφιση των εν λόγω οικοδομών."

10 Σαν αποτέλεσμα η αιτήτρια εταιρεία καταχώρησε την παρούσα προσφυγή. Μετά την καταχώρηση και συγκεκριμένα στις 9.12.88, ο Υπουργός Εσωτερικών εξέδωσε Διάταγμα Διατήρησης σύμφωνα με το άρθρο 38(1) του περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου, (βλ. Κ.Δ.Π. 304/88, Ε.Ε. Παρ. ΙΙΙ(1), 9.12.88) και κήρυξε τα υπό κατεδάφιση κτίρια της αιτήτριας διατηρητέα.

20 Η πιο πάνω αναφερόμενη επιστολή του Δημοτικού Γραμματέα, ημερ. 24.10.88, χαρακτηρίστηκε από την αιτήτρια σαν απόφαση. Τον ισχυρισμό τούτο αντέκρουσε ο δικηγόρος του καθ' ου η αίτηση. Στο στάδιο των διευκρινίσεων όμως, έγινε πλέον παραδεκτό και από πλευράς αιτήτριας πως η επιστολή αυτή δεν έχει το χαρακτήρα εκτελεστής διοικητικής πράξης και πως ουδέποτε λήφθηκε απόφαση που να εγκρίνει ή να απορρίπτει την αίτηση της.

25 Πιστεύω πως ορθά κρίθηκε πως η επιστολή αυτή δεν είναι απόφαση και πως δεν έχει το χαρακτήρα εκτελεστής διοικητικής πράξης. Συνεπώς η θεραπεία που επιζητείται από την αιτήτρια να κηρυχθεί παράνομη, άκυρη και χωρίς νομικό αποτέλεσμα η απόφαση του καθ' ου η αίτηση, δεν είναι δυνατό να δοθεί.

30 Το άλλο παράπονο της αιτήτριας αφορά την ισχυριζόμενη "παράλειψη" του Δήμου να εκδόσει την άδεια και επιζητείται να διενεργηθεί ό,τι παραλείφθηκε.

35 Παρά το γεγονός ότι επιζητείται Δήλωση του Δικαστηρίου για παράλειψη έκδοσης άδειας, εντούτοις υπήρξε και η εισήγηση περί υπέρβασης ή κατάχρησης εξουσίας από μέρους του καθ' ου η αίτηση, επειδή παράλειψε να εξετάσει την αίτηση βάσει του άρθρου 29 του Συντάγματος και μεθόδευσε την καθυστέρηση μέχρις ότου επέλθει ή αναμένοντας να επέλθει η διαφοροποίηση του νομικού καθεστώτος, ώστε να μην τίθεται θέμα νέας οικοδομής ως η αίτηση.

Ακόμα, ο δικηγόρος της αιτήτριας ισχυρίστηκε πως η αιτή-

τρια έχει υποστεί και υφίσταται συνεχή βλάβη και ζημιά από την άρνηση αυτή, του δικαιώματος απόλαυσης και χρήσης της ακίνητης περιουσίας της, αντίθετα προς τα άρθρα 23, 28 και 29 του Συντάγματος και των Αρχών της Νομολογίας και υποστήριξε την άποψη πως δικαιούται να επιτύχει ακύρωση και εξέταση του θέματός της στον ουσιαώδη χρόνο, πριν δηλαδή την απόφαση για κήρυξη των υπό κατεδάφιση οικοδομών ως διατηρητέων. 5

Ο δικηγόρος του καθ' ου η αίτηση αμφισβήτησε τους ισχυρισμούς περί υλικής ή ουσιαστικής ζημιάς, δεν αμφισβήτησε όμως την παράλειψη συμμόρφωσης προς τις διατάξεις του άρθρου 29 του Συντάγματος από μέρος του καθ' ου η αίτηση και υποστήριξε την άποψη πως η προσφυγή θα έπρεπε να είχε γίνει για την παράλειψη του καθ' ου η αίτηση να συνεδριάσει και να πάρει απόφαση σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 29 και όχι για παράλειψη να εκδόσει την άδεια και ζήτησε την απόρριψη της προσφυγής. 10 15

Επίσης ισχυρίστηκε πως "παράλειψη" σύμφωνα με το άρθρο 146.1 του Συντάγματος είναι η παράλειψη της Διοίκησης να εκτελέσει κάτι που της επιβάλλει ο νόμος να εκτελέσει. 20

Είναι γεγονός πως "παράλειψη" υπό την έννοια του άρθρου 146.1 του Συντάγματος είναι προσβλητή όταν διά σαφούς διατάξεως η Διοίκηση υποχρεούται σε συγκεκριμένη ενέργεια για την ρύθμιση ορισμένης σχέσης. Αν η ενέργεια δεν επιβάλλεται ρητά από το νόμο, έτσι που να μην είναι υποχρεωτική για τη Διοίκηση, η παράλειψη της να ενεργήσει δεν θεωρείται παράλειψη οφειλομένης ενέργειας και συνεπώς δεν προσβάλλεται βάσιμα με αίτηση ακυρώσεως. 25

Η παράλειψη οφειλομένης ενέργειας από μέρος των διοικητικών οργάνων διαφέρει από τη σιωπή τους πάνω σε αίτηση του διοικουμένου, γιατί σε τέτοια περίπτωση ο διοικούμενος δεν έχει στα χέρια του πράξη, η οποία τον βλάπτει και η οποία μπορεί να προσβληθεί απ' αυτόν με αίτηση ακυρώσεως. (Βλ. *Μαυρομαμάτης ν. Δημοκρατίας* (1984) 3 Α.Α.Δ. 1006, σελ. 1022, Στασινόπουλος, Δίκαιο Διοικητικών Διαφορών, έκδοση 4η, 1964, σελ. 194-195). 30 35

Με την καταχώρηση της αίτησης, η έκδοση της άδειας οικοδομής δεν είναι ένα φυσικό επακόλουθο που ο νόμος επιβάλλει. Η κάθε περίπτωση θα πρέπει να εξετάζεται προσεκτικά, έτσι που να διαπιστωθεί αν συνάδει με τις πρόνοιες του νόμου και των κανονισμών. Ακόμα θα πρέπει να εξετασθεί ως προς τους όρους που ενδεχομένως θα πρέπει να επιβληθούν. (Βλ. *Ανδριανή Γ. Λόρδου και Άλλοι ν. Δημοκρατίας* (1968) 3 Α.Α.Δ. 427, σελ. 436). Επομέ- 40

νας η Αρμόδια Αρχή δεν υποχρεούται αυτόματα να εκδόσει την άδεια με την καταχώρηση της αίτησης για την έκδοσή της.

5 Επιπλέον στην παρούσα περίπτωση διαπιστώθηκε πως δεν υπήρχε λεπτομερής πρόνοια για την ύπαρξη μέσα στο χώρο όπου θα ανεγείρετο η οικοδομή, επαρκούς χώρου σταθμεύσεως οχημάτων, σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί Οδών και Οικοδομών Κανονισμών, άρθρο 61(1) και σύμφωνα με τον κανονισμό τούτο σε τέτοια περίπτωση η ανέγερση της προτεινόμενης οικοδομής δεν μπορούσε να γίνει. Παρά ταύτα ο καθ' ου η αίτηση, που δύναται να 10 προβεί σε χαλάρωση ή μείωση των επιβαλλομένων από τον πιο πάνω κανονισμό απαιτούμενων χώρων σταθμεύσεως, εάν κατά την κρίση του μια τέτοια χαλάρωση ή μείωση είναι από πολεοδομικής απόψεως σκόπιμη ή και η αυστηρή εφαρμογή του Κανονισμού 61(1) 15 θα είναι υπερμέτρως επιζήμια για τον ιδιοκτήτη της οικοδομής, δεν εξέτασε ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Συγκεκριμένα, η υπό κρίση υπόθεση αφέθηκε από το Δήμο σε εκκρεμότητα και ουδέποτε έφθασε στο Δημοτικό Συμβούλιο για λήψη οποιασδήποτε απόφασης.

20 Για όλους τους πιο πάνω λόγους, δεν μπορεί να ευσταθήσει η εισήγηση του δικηγόρου της αιτήτριας πως ο καθ' ου η αίτηση "παράλειψε" να εκδόσει την αιτούμενη άδεια κατά παράβαση του άρθρου 146.1 του Συντάγματος και συνεπώς δεν μπορεί να δοθεί ούτε η πρώτη αιτούμενη θεραπεία.

25 Όμως δεν μπορώ να παραγνωρίσω τη σοβαρή και σχεδόν για δυο χρόνια παράλειψη του Δήμου ν' αποφασίσει αν θα εγκρίνει ή όχι την αίτηση της αιτήτριας και τη ζημιά που πιθανό να προκάλεσε σ' αυτή. Σχετικό με την παράλειψη αυτή είναι το άρθρο 30 29 του Συντάγματος, το οποίο έχει ως ακολούθως:

"1. Έκαστος έχει το δικαίωμα ατομικώς ή ομού μετ' άλλων να υποβάλλη εγγράφους αιτήσεις ή παράπονα προς οιαδήποτε αρμοδιαν δημοσίαν αρχήν δικαιούμενος ν' απαιτήσει, όπως 35 αυτή επιληφθή αυτών και αποφασίση ταχέως. Η απόφασις της αρχής ταύτης, δεόντως ητιολογημένη, γνωστοποιείται εγγράφως αμέσως εις τον υποβαλόντα την αίτησιν ή τα παράπονα εν πάση περιπτώσει εντός προθεσμίας μη υπερβαινούσης τας τριάκοντα ημέρας.

40 2. Εφ' όσον ο ενδιαφερόμενος δεν ικανοποιείται εκ της αποφάσεως ή οσάκις ουδεμία απόφασις γνωστοποιήται προς αυτόν εντός της καθοριζομένης εν τη πρώτη παραγράφω του παρόντος άρθρου προθεσμίας δύναται ο ενδιαφερόμενος ν'

αγάγη ενώπιον αρμοδίου δικαστηρίου δια προσφυγής την υπόθεσιν, εις ην αφορά η αίτησις ή το παράπονον αυτού."

Στην υπόθεση **Κυριάκου ν. C.B.C.** (1965) 3 Α.Α.Δ. 482, στη σελ. 495, αναφέρονται τα ακόλουθα:

5

"The purpose of Article 29 is not to just promote correspondence between the citizens and public authorities but to ensure that requests or complaints by citizens are dealt with expeditiously by the appropriate authorities and that such authorities make known, giving also due reasons, to those concerned, whatever decisions they reach."

10

Επίσης η υπόθεση **Παπαδόπουλος ν. Δημοκρατίας** (1986) 3 Α.Α.Δ. 1073, στη σελ. 1085, αναφέρει:-

15

"Article 29 is found in Part II of the Constitution, guaranteeing fundamental rights and liberties. It safeguards the right of the person to address a written request to any competent public Authority. Such Authority has the duty to attend to and decide expeditiously the matter of the request and the decision, duly reasoned, has to be given to the person making the request within a period not exceeding thirty days. This is a very important right, more so in view of the expansion of the activities of the State and the inherent risk to individual rights."

20

25

Τέλος στην υπόθεση **Χριστοφόρου ν. Δήμου Αγίου Δομετίου** (1987) 3 Α.Α.Δ. 1464, στη σελ. 1468 αναφέρονται τα ακόλουθα σχετικά μ' αυτό το θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα που προνοεί το άρθρο 29:-

30

Article 29 casts a three-fold obligation upon the Administration as a necessary condition for the observance and safeguard of a fundamental human right of the petitioner (a) to heed the petition expeditiously; (b) to determine the petition expeditiously and (c) to communicate its decision duly reasoned as administrative decisions must be, the latest within 30 days. By a necessary implication of the provisions of Article 29 the law applicable to the determination of a request or petition made to the authorities should be that obtaining within the 30 day period. If the law changes within the 30 day period and the authorities are not guilty of unjustified delay, they may be guided by the legal regime introduced by the amendments to the law. But under no circumstances can they determine a request or petition in

35

40

accordance with rules of law introduced subsequently to the effluxion of the 30 day period. Any other approach to the problem would unavoidably result in defeating the fundamental right safeguarded by Article 29 and in allowing the Administration to operate outside the framework of the Constitution.

In this case, the Administration was clearly in breach of its duty to decide the application for a permit within 30 days resulting in abuse of the power vested in them, in that they determined the application of the owners by reference to principles other than those in force within the time limited by the Constitution for decision taking. Hence the decision must be set aside."

Στην υπό κρίση υπόθεση καμιά δικαιολογία περί εκκρεμότητας που να μετατοπίζει το χρόνο μέσα στον οποίο ο Δήμος έπρεπε να αποφασίσει, δεν μπορεί να ευσταθήσει. Ούτε η μακρά καθυστέρηση δικαιολογείται, γιατί ο Δήμος ο ίδιος άφησε την υπόθεση σε εκκρεμότητα, αποφεύγοντας ν' αποφασίσει, παρά τις διαμαρτυρίες της αιτήτριας, προφανώς για να κερδίσει χρόνο μέχρι να κηρυχθούν διατηρητέα τα υπό κατεδάφιση κτίρια της αιτήτριας.

Ο Δήμος με την αδικαιολόγητη παράλειψη και καθυστέρηση του, ενέργησε καθ' υπέρβαση εξουσίας και υπό τας περιστάσεις, ευρίσκω πως η δικαιοσύνη το απαιτεί να εκδοθεί Δήλωση του Δικαστηρίου κάτω από το άρθρο 29 του Συντάγματος. Αυτή την πορεία μου επιτρέπουν ν' ακολουθήσω οι πρόνοιες του Κανονισμού 17, των περί Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου Κανονισμών του 1962, που έχουν ως ακολούθως:

"17. If the justice of the case so requires the Court may give any Judgment or Decision, under any Article granting it competence, whether or not such Judgment or Decision has been sought in the proceedings before it."

Συνεπώς εκδίδεται Δήλωση του Δικαστηρίου πως η πιο πάνω αναφερόμενη παράλειψη του καθ' ου η αίτηση ν' αποφασίσει επί της αίτησης της αιτήτριας δεν έπρεπε να είχε γίνει.

Κατά συνέπεια η αιτήτρια επιτυγχάνει δυνάμει των προνοιών των άρθρων 146 και 29.2 του Συντάγματος.

Δεν επιδικάζονται έξοδα.

Η προσφυγή επιτυγχάνει χωρίς έξοδα.